

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Dr. M. Korun (član fin. odbora):

Dohodnina delavcev in zasebnih nameščencev.

Da so naše državne finance v obupnem stanju, to vemo. Razumljivo je zato, da hoče finančni minister od vsakega davkoplačevalca iztisniti, kar največ more. Davčni sistem, ki je veljal pred vojno v današnji Sloveniji in Dalmaciji kot delih bivše Avstrije in ki že sam po sebi ni bil dober, se je od postanka Jugoslavije še poslabšal, ker je finančni minister krparil na njem, da bi davčne postavke čim bolj zvišal. Okoliščina, da imajo drugi deli države druge davčne sisteme, deloma še slabše kot mi, je ustvarila za delavstvo in zasebne nameščence (pa tudi za druge sloje) silno težak položaj glede obdavčitve. Dočim je bila večina delavstva pred vojno, ko je bil davčni eksistenčni minimum letno 1200 K, s svojimi dohodki pod eksistenčnim minimumom ali pa vsaj komaj malo nad njim, se je po vojni položaj bistveno spremenil. Eksistenčni minimum se je le malo (na 4800 oziroma 10.00 K) zvišal, dočim so mezde skočile dosti višje. Davčna oblast je začela davke iskati tudi pri delavcu. Ker je avstrijski davčni sistem poleg dohodarine poznal še takozv. plačarino, ki se je plačevala od službenih prejemkov, višjih od 6400 K, je naravno delavstvo in zasebno uradništvo razen dohodnine moralo plačevati tudi plačarino. Če se upošteva, da je k dohodnini prišel še invalidni davek, na plačarino pa še avtonomne (občinske) doklade, smelo trdim, da je dohodnina in plačarina z vsemi dokladi vred švignila naenkrat na ogromno višino. Posebno velja to za davčno leto 1920. (od dohodkov iz l. 1919.), ko se je dohodnina začela pri 4800 K letnega dohodka s približno 2,5%, pa šla na pr. pri 40.000 K letnega dohodka na skoro 25%, t. j. 1/4 vseh dohodkov. Pri višjih dohodkih zasebnih nameščencev je stvar bila še hujša.

To neugodno stanje se je sicer za l. 1921. nekoliko izboljšalo. Davčni predpisi glede odmernih postavk so se omilili, čeprav ne še razmeram primerno. Posebne trdote so ostale v tem, da je l. plačarina, čeprav omiljena, ostala, 2. da je eksistenčni minimum bil določen le z 10.000 K letnega dohodka in 3. da se je uvedlo jamstvo delodajalca za davek, ki naj ga odteguje delavcu.

Vprašanje eksistenčnega minimuma je treba posebno osvetliti. Zvišanje eksistenčnega minimuma od 4800 K na 10.000 kron je bilo brez vsega praktičnega pomena. Kajti pod 10.000 K pač skoro noben delavec (brez drugih dohodkov oziroma imetja) v letu 1920. ni zaslužil, ker bi bil moral drugače lakote umreti. Skoro vsak delavec je več zaslužil. A davčna postavka pri 10.000 K se ni znižala na isto davčno stopinjo, kakor je bila svoji

čas za 1200 K dohodka, ampak je ostala, kakor pred vojno pri 10.000 K letnega dohodka (oziroma še višja z ozirom na nekatere poviške). Če bi se za l. 1922. davčni minimum zvišal n. pr. na 20.000 kron, bi tudi to ne imelo praktično nobenega pomena, ker 20.000 K zasluži danes vsak delavec brez drugih dohodkov oziroma imetja. Davek bi pa moral plačati v isti višini kakor svoj čas oseba z 20.000 K letnega dohodka. Le tedaj ima eksistenčni minimum svojo upravičenost. Če gre res tako visoko, kakor je v resnici potrebno za najskromnejše življenje male rodbine na leto (n. pr. vsaj 48.000 K pri današnjih razmerah) in če bi pri tej vsoti davčna postavka začela z isto višino kakor svojčas pri 1200 K letnega dohodka.

Za izboljšanje davčnih predpisov za delavce in zasebne nameščence za leto 1922. je bilo torej treba začeti pri zgoraj navedenih 3 točkah. Majhno izboljšanje se je doseglo na predlog soc. zastopnika v dvanaajstinih za marec in april 1922., kjer se je sprejela določba, ki pomenja za zasebne nameščence (in delavce? stilizacija ni jasna!) davčno olajšavo za l. 1921. in l. 1922., ker jih do neke mere enako obdavčuje kakor državne uradnike, ki plačujejo manj davka. Ali ta določba o dvanaajstinih je nejasna. Posebno, ker bo določitev tega, kolika je draginjska doklada, v praksi jako težka.

To vprašanje mora rešiti finančni zakon za l. 1922. Tozadevno je ravno zadnje dni l. sekcija fin. odbora razpravljala in te razprave so neposredni povod, da pišem te vrstice.

Soglasnost se je dosegla v sekciji po ostri borbi radi ukinitve plačarine v Sloveniji in Dalmaciji. Ukinitve plačarine pomenja za boljše plačane delavce in pa za privatne nastavljenec (nad 45.000 K letnega dohodka) znižanje davka in jo zato pozdravljamo. Upamo, da bo plenum finančnega odbora to odločitev l. sekcije odobril.

Ostalo je rešiti vprašanje dohodnine. Socialistični predlog, da se zviša eksistenčni minimum na 48.000 K (sprejeli bi bili tudi manjši znesek!) s tem, da se začne pri eksistenčnem minimumu šele z najnižjo davčno stopinjo, je propadel. A o tem, da bi šli čez 10.000 K minimuma in pa, da bi se vzele nižje, temu odgovarjajoče davčne stopinje za odmero, večina ni hotela niti slišati. Za zasebne nameščence je večina pristala na to, da ostane določba iz zakona o dvanaajstinih za marec in april (§ 3. b) tudi za leto 1922. kar pomeni zmanjšanje dohodnine, v kolikor se bodo draginjske doklade pač dale določiti. Zato bodo potrebne posebne prijava. Za delavce pa je večina bila mnenja,

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 2 1/2 pšeničnih kg, celoletno 30 pk. V aprilu 1922 računamo pk po 4 Din.

Oglasi: prostor 1 x 55 mm 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste

da se draginjskih doklad določiti ne da, in ni sprejela istega principa. Dogajalo bi se tedaj v praksi to, da bi zasebni nameščenec z istimi dohodki plačal manj dohodnine kot pa delavec.

Temu bi kazalo izogniti se. Če bi se pri tem moglo davčno breme za delavce vobče zmanjšati, bi bilo še bolje.

V zvezi s tem se je porodilo vprašanje, ali se ne bi dal za delavce v celi državi že za l. 1922. izenačiti davek od njihove mezde. Kajti dosedaj ne plačujejo delavci z istimi mezdami v posameznih delih države davkov v isti višini. V Srbiji je n. pr. položaj ta, da delavec z malo plačo plača več davka kot pa delavec v Sloveniji, dočim plača delavec s srednjo ali pa visoko plačo v Sloveniji daleko mnogo več davka, kot v Srbiji.

Tako izenačenje se seveda za leto 1922. (za l. 1923. nam obetajo nov celotni in enotni davčni zakon), da izvesti le na ta način, da se ustvari čisto nekomplirano, zato pa tudi malo gibljiv način obdavčenja delavske mezde. Radniška komora v Belgradu je izdelala tak predlog, ki se v bistvu glasi: Eksistenčni minimum 12.000 dinarjev; državni davek od plače 12.000 dinarjev — 20.000 z 1,5%, do 40.000 Din s 7%, čez 40.000 z 10% od plače. Misel se mi zdi dobra kot časna mera obdavčenja delavskih mezd. Ali večina finančnega odbora ne bi je v tej obliki nikdar sprejela.

Kolikor morem presoditi, bi pa večina finančnega odbora bila pripravljena razširiti že od min. financ za obdavčenja delavske mezde v Srbiji in Bosni ter Hercegovini predloženi način: Brez eksistenčnega minimuma se obdavčijo vse delavske mezde z 2%. V teh 2% so zapodane vse državne doklade in invalidski davek.

Ali je ta predlog sprejemljiv s stališča delavca v Sloveniji?

Na prvo moramo podčrtati, da je ta način obdavčenja sicer zelo enostaven, a je krivičen, ker ne pozna nikake progresije, se ne ozira na število rodbinskih članov, z eno besedo: ne odgovarja zahtevam moderne dohodnine.

Ali drugo je vprašanje: ali bi kot začasna mera za l. 1922. pomenil kako izboljšanje obdavčenja delavske mezde v Sloveniji? Zdi se mi, da bi z nekaterimi popravki pomenil izboljšanje, ker bi značilno zmanjšanje obdavčenja, pa tudi večjo enostavnost. Naša dosedanja dohodnina je tako komplicirana, da je za delavca skoro nerazumljiva. Zato je ne more kontrolirati.

Poglejmo si številke:

Delavec z 2 rodb. članoma z mezdinimi dohodki 24.000 K letno plača sedaj dohodnine z inv. davkom 497,70 K. po imenovanem predlogu bi plačal 480 K; s 30.000 K letne mezde plača sedaj 673,80 kron, po predlogu bi plačal 600 K, s

40.000 K mezde plača 1258.20 K, plačal bi po predlogu le 800 K.

Iz navedenega vidimo: Čim višja mezda, tem manjši bi bil davek po novem predlogu napram dosednji dohodnini: Potrebno bi torej bilo samo, da se doseže sprememba predloga v tem pravcu, da se za manjše mezde (poljski delavni inšl.) doseže manjši procent kot pa 2%, n. pr. 1%, s tem bi se faktično doseglo, da bi vsak delavec plačal v Sloveniji manj davka, kot ga je pa plačal dosedaj.

Stvar pa ima tudi svoje konjsko kopto, na katero je treba posebno opozoriti. In to je: dočim je dosedanja slovenska dohodnina bila prosta vseh avtonomnih doklad, ki so včasih zelo visoke, bi ta novi mezdni davek bil avtonomnim dokladom naibžje podvržen. Nevarnost bi torej obstojala, da bi z dokladi vred delavec končno v celoti vendar več davka plačal kot pa doslej. Temu bi se dalo izogniti samo na ta način, če se predpiše, da je ta davek avtonomnih doklad prost, oziroma da služi za odmero avtonomnih doklad samo del davčnega procenta, n. pr. pri 2% davku, da se vzame za odmero podlaga avtonomni dokladi le s polovico meznega davka; nadalje bi se morale omejiti pravice avtonomnih korporacij (občin), da ne smejo za mezdni davek nalagati večjih avtonomnih doklad kot največ 100 oziroma 200% ter da te doklade ne smejo biti vobče višje v procentih, kot so ostale avtonomne doklade.

S takimi kavelami, kakor sem jih obrazložil, bi bil mezdni davek delavstvu v Sloveniji morda sprejemljiv mesto dosedanje dohodnine z drž. daklado in invalidnim davkom, čeprav seveda v pogledu modernosti in pravičnosti davčnega sistema ne odgovarja našim zahtevam. Posebno bi bilo ugodno, če bi se dalo doseči, da se pri event. povišanju vseh obstoječih davkov, kakor ga predlaga finančni minister, mezdni davek preko naznačene mere 1% in 2% ne bi zvišal.

Kar se tiče odteglajev za davke pri izplačilu mezde, je večina prve sekcije tozadevne dosedanje določbe sklenila nekoliko omiliti; odteglaji bi se smeli vršiti le pri industrijskih podjetjih. Tudi ta določba je za nas delavske zastopnike nesprejemljiva, ker znači, da je industrijski delavec napram ostalim davkoplačevalcem na slabšem.

Posebno bi bilo želeli, da bi se v finančni zakon vstavile odredbe, ki omogočajo odpis visoke dohodnine, odmerjene delavcem in zasebnim nameščencem za l. 1919. in 1920., ki je naravnost katastrofalno velika in ki je tako silno, a upravičeno, razburila delavstvo.

Ta članek sem napisal v informacijo naših delavcev in zasebnih nameščencev. Pred očmi je treba imeti, da se kaj več, kakor pa je navedeno v zgorajšnjih odstavkih, v danih razmerah glede olajšanja davčnih bremen doseči ne bo dalo. Besedo pa imajo sedaj strokovne organizacije delavcev (posebno slabše plačani delavci) in zasebnih nastavlencev, ki naj zavzamejo svoje stališče glede naznačenih vprašanj, da zvemo pred končno odločitvijo tudi za njihovo mnenje v pogledu teh konkretnih predlogov.

ČRNA DESKA.

»Stanovanjski urad pravi, da je resnica laži! Tako sem naslovil odgovor stanovanjskemu uradu, na njegov dement v Napreju z dne 19. aprila t. l. Vsi drugi so krivi, samo oblasti ne. Oblast je ne-

zmotljiva in nedotakljiva. Oblasti ne smeš povedati resnice v obraz! Oblast ima vso moč v svojih rokah, ona te lahko uniči v prah, ona ti lahko podeli zaslužni križec, ti lahko nasprotuje, celo te lahko dene pod ključ! To so lastnosti ki jih uživa oblast, katere naloga je ščititi vsaj obstoječe zakone. Stanovanjski urad v Ljubljani je pokazal dobro voljo reševanja stanovanjske bede na ta način, da opravičene prošnje ubogih družin kar kratkoma odklanja neglede na posledice, ki morejo zadeti prosilca in njegovo družino. V vseh prošnjah sem striktno navedel svoj položaj: celo opomnil sem, da je moj zaslužek v Ljubljani, družina da je bolna itd. Vse to ni gospode zgenilo. Pač pa so se obrnili na policijo, naj poizve, kako sodi o meni delavsko društvo, kjer sem uslužben. Policija je povoljno odgovorila na vprašanje. Kljub temu je iztaknila gospoda povod, zavzeti odklonilno stališče. Med tem časom je predsedstvo pokrajinske uprave ukazalo hišno preiskavo mojega stanovanja v Zidanem mostu. S silo je orožništvo vdrlo v mojo pisalno mizo, vse razmetalo in nič našlo. Zakaj se je to vse zgodilo?! Vladina gospoda pravi, da zato, ker sem komunist. Vse to se je izvršilo brez moje vednosti. Brez pismenega obvestila, ker je po ustavi vse to baje dovoljeno. Ironija vladnih močitev je vsekakor prav smešna. Dejstvo je, da o stanovanjskih zadevah naš gospod šef Ribnikar nima srca, ker odklanja sprejem deputacij s pripombo, da stanovanjska zadeva v invalidnici ne spada v njegovo kompetenco. Čeprav je neposredni gospodar slovenskih vojnih žrtev in njihov domov. Pa o tem drugič! Stanovanjski senat ima spet mišljenje in pomisleke, ki nikakor ne zamorejo ugoditi opravičenim zahtevam siromašnega sloja. Ti reveži pa garaj in garaj, trpi in trpinči, ubijaj sebe in družino svojo na ričun ljudi, ki so najmanj opravičeni ubijati tebe in družino tvojo! Krivci se pa derejo po časopisih na najbolj hinavski način in hočejo prepričati javnost o svojem opravičenem postopanju! Nastale so sedaj posledice, na katere sem opozarjal pristojne oblasti v sleherni svoji prošnji. Plačati bo treba račune bolnišnic itd. Kdo bode to sedaj poplačal?! Plačuje naj oni, ki so krivi moji bedi. Grozijo mi s sodnijskim postopanjem, če v osmih dneh ne poplačam in ne poravnam stroške svojega otroka v javni bolnišnici v Ljubljani. Podpisani ne bo plačal zneska 376 Din in 25 para, ker te svote absolutno ne zmore. Oblast pravi da sem komunist!? Če označujejo revščino in pravično obrambo s komunizmom, svobodno jim! Dokumente in delavske knjižice so mi naravnost odvzeli, eni ležijo v Belgradu že od meseca junija lanskega leta, druge pa si je prisvojila javna bolnišnica v Ljubljani, da lažje iztirja navedeni znesek od mene. S tem pa še ni račun poravnat. Stroški bodo začeli naraščati za celo mojo družino tudi nadalje in kdo jih bode poplačal?! Slovesno izjavljam, da jaz ne. Javna bolnišnica v Ljubljani naj naslovi račun od 376 Din 25 para na merodajne oblasti, ki so krive, da se je moje družinsko razmerje v tej meri poslabšalo. To ni gospodje komunistično, ampak čisto opravičeno! Stanovanjski urad in vsi oni, ki so uplivali na to, da se mi ne podeli stanovanje v Ljubljani, so krivi! Uničiti hočejo človeka samo zato, ker je v vrstah, ki javno obsojajo današnji sistem. Kdo zamore trditi, da vse to ni birokracija?! Oblast, skrajni čas je že, da pričneš postopati bolj pravično!

Ivo Meznarič, vojni invalid.

Politične vesti.

+ Ruski delegati se spretno bojujejo z zavezniki diplomati. Preteklo soboto, 22. t. m. je došel v Genovo italijanski kralj Viktor Emanuel, ki je priredil na krovu svoje vojne ladje »Dante Alighieri« banket v čast vsem delegatom na genovski konferenci. Banketa se je na povabilo laškega kralja udeležil tudi Čičerin, ki je bil v elegantnem fraku in ki se je razgovarjal tudi dalj časa s kraljem. Sedel je Čičerin nasproti genovskemu nadškofu, ki ga je spraševal o razmerah v sovjetski Rusiji. Čičerin mu je odgovoril, naj bo le brez skrbi zaradi vernikov v Rusiji, zakaj vsi verniki morejo v popolni svobodi vršiti verske obrede. Predno se je podal Čičerin k banketu, so ga prestrašeno obiskali genovski komunisti, ki so ga povpraševali, če se bo res odzval povabilu. Čičerin je odgovoril, da ne gre sam od sebe k kralju, temveč da jih ta sam vabi in da že iz uljudnosti ne more odkloniti povabila. Ta odgovor je značilen za vsa taktiko ruske delegacije, ki je na primer pri proučevanju tehničnih podrobnosti Čičerinovega odgovora, prišla že zopet z opazko, ki razburja v največji meri zaveznike delegate. Ruski izvedenec je namreč izjavil, da je odgovor, ki ga je sestavil Čičerin v angleškem jeziku, slabo preveden v francoščino in da je snrejetje pogojev zaveznikov po sovjetski delegaciji odvisno od pogoja, da se črtajo vojni dolгови in njihove zaostale obresti ter obresti sploh vseh dolgov in da se torej ne znižajo, kakor so si tolmачili odgovor člani podkomisije za ruske zadeve. Ko so primerjali besedila, so opazili, da odgovarja angleška beseda »written down« izrazu »znižati« in ne »črtati« kakor trdijo to ruski delegati. Zdaj so vsi radovedni, kako se bo rešila ta neliuba pomota, ki vsebuje novo rusko zahtevo. To pa tembolj zaradi Francije, ki je že itak vsa iz sebe in grozi z najhujšimi posledicami.

+ Pred razpustom genovske konference. Zadnje dni se je pokazalo, da se razburjenje zaradi rusko-nemške pogodbe ni podelilo, temveč da potihoma narašča. Francoski delegati namreč izjavljajo, da je ruski kakor nemški odgovor nesprejemljiv ter da bodo na vsak način zapustili konferenco, če bodo vztrajali Rusi pri svojem odgovoru. Baje so ruski delegati že izjavili, da ne bodo vztrajali na svoji spomenici. Tozadevno sta se Lloyd George in francoski delegat Barthou spopadla in sta se končno komaj pomirila. V parlamentarnih krogih govorijo celo o konfliktu med francoskim ministrskim predsednikom Poincarejem in Barthoujem. Francoski ministrski svet je zato sklenil, da Poincare lahko takoj odpotuje v Genovo po povratku predsednika republike Milleranda. O njem upajo, da bo pariral spretne diplomatske manevre ruskih delegatov, ki so v svojem odgovoru priznali sicer predvoine odgovore, nikakor pa niso hoteli slišati o plačevanju obresti, temveč so še celo zahtevali nove kredite. Kako daleč gre francoski imperialistični šovinizem je najbolj jasno razvidno iz interpelacije poslanca Messiera, v kateri zahteva, naj prične parlament prav resno razpravljati o popolnem ali pa le delnem zasedenju Nemčije, ki jo naj prisili Francija, da bo sprejela vse francoske zahteve. Sprejela pa naj bi predvsem zahtevo plačila svojih dolgov, razpust vseh vojaških organizacij, ki se snujejo pod različnimi firmami, potem pa vpostavitve nemške valute.

V PROSLAVO PRVEGA MAJA
SE VPRIZORI V NEDELJO, NA PRED-
VEČER PRVEGA MAJA, DNE 30. APRIL-
LA OB POL 8. URI ZVEČER V DRAM-
SKEM GLEDALIŠČU

**»POHUŠANJE V DOLINI ŠENTFLOR-
JANSKI«.**

PRED IGRO PROLOG.

VSTOPNICE PO ZNIŽANI CENI SE
DOBE V CENTRALNEM TAJNIŠTVU
**»SVOBODA« V LJUBLJANI, ŽIDOV-
SKA ULICA 1, I. NADSTROPJE.**

S. D. J. Z. »SVOBODA«.

Dnevne vesti.

Majska številka »Napreja« izide v soboto in sicer precej povečana. Želeli bi, da nam dopisniki iz vse Slovenije ob tej priliki pošljejo kratke prispevke, da manifestiramo na ta način moč naše organizacije, naša enotnost in živo delovanje posameznih organizacij. Prispevke nam pošljite najpozneje do četrtega 27. t. m. zvečer, da jih bomo mogli zagotovo objaviti.

Zdravstveni odsek za Slovenijo nam sporoča: Pod predsedstvom g. sanitetnega šefa dr. Otmarja Krajca se je vršila dne 13. aprila t. l. pri zdravstvenem odseku za Slovenijo anketa o gmočnem položaju ter o možnosti saniranja bolnic Slovenije. Ankete so se udeležili zastopniki vodstev, prim. zborov in uprav treh največjih zavodov, t. j. bolnic v Ljubljani, v Mariboru in v Celju. Razpravljali so o sredstvih, kako bi bilo mogoče prilagoditi obratovanje bolnic razpoložljivim denarnim sredstvom. Poudarjali so, da sistem proračunskih dvanajstin onemogoča ekonomsko urejeno upravo in ne dovoljuje potrebnih ozirov na komercialno konjunkturo. Naposled je g. prim. dr. Jenko predložil več resolucij glede bodoče zdravstvene zakonodaje, zlasti glede uvedbe sanitetnega davka, glede štedenja pri gospodarstvu v zdravstvenih zavodih in cenejši dobavi premoga.

Zdravstveni odsek razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Lož. Interesentje se opozarjajo na razpis v »Uradnem Listu«.

Popravki. V nedeljski številki se je pripetilo več tiskovnih napak, ki zelo motijo pri branju. Popravljamo najvažnejše: V uvodniku beri v 3. koloni na 1. strani 27. vrstica: »Vlada je bila pripravljena, delavsko gibanje opljuvano...« — Na drugi strani, 1. kolona, 4. vrsta: »Na zadnjo barikado so zasadili svojo zastavo«. — Na tretji strani v članku »Vera in nevera«, 1. kolona, vrstica 40. od spodaj, naj se glasi stavek: »Nasprotna vera, da se suče zemlja okoli solca, je veljala za pregrešno...«

Novi občinski volilni red za Slovenijo je pravkar izšel pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani kot II. snopič Zbirke zakonov. Velja 4 Din, po pošti 25 para več.

Ljubljana.

Pogreb narodnega mučenika. V Črnomlju so slovesno pokopali v nedeljo, 23. t. m. ob navzočnosti velike množice ljudstva, ki je prihitelo od blizu in daleč, narodnega mučenika kovača Ivana Kromarja, ki so ga ustrelile oktobra meseca leta 1915. avstrijske oblasti. Zemeljske ostanke Ivana Kromarja so izkopali iz njegovega groba na Suhem bajerju in ga prenesli na vojaško strelišče, odkoder se je vršil preteklo soboto veličasten sprevod proti glavnemu kolodvoru. Za krsto so korakali vsi naši dostojanstveniki od prvega do zadnjega. Obhod je spre-

ljala godba državne divizije pod vodstvom dr. Čerina. Kakor splošno znano, so Kromarja ustrelili, ker se je izrazil, da imajo Srbi čisto prav, da se branijo.

Slovenski rdeči križ v Ljubljani je daroval invalidom invalidskega doma v Ljubljani za velikonočne praznike 1100 komadov smotk, za katere se upravitelstvo invalidskega doma v imenu invalidov najiskrenejše zahvaljuje.

Za reveže v mestni ubožnici so povodom velikonočnih praznikov darovali: mesar Ivan Zajc 29 kg telečjega mesa, trgovec Ilija Predovič 30 kg govejega mesa, trgovec T. Mencinger 1 gnjat, Gospodarska zveza 60 litrov vina, trdka F. Balaffio & sinovi 60 litrov vina in restavrafer Matija Dolničar 35 litrov vina. — Naj bi našli mestni reveži vsaj ob večjih praznikih še mnogo tako plemenitih dobrotnikov.

Himen. Poročila sta se v nedeljo, 23. t. m. ravnatelj Jugoslovanske Union banke g. Josip De Paulis in Mira De Paulis roj. Bergant.

Pouk mednarodnega jezika se vrši vsak torek in četrtek od 20.—21. na Trgovski šoli, Kongresni trg, II. nadstr. Za začetnike se otvori zopet nov tečaj. Vsi, ki se za »Esperanto« zanimajo, se vabijo, da se preglase od navedenih urah. — Odbor.

Občni zbor nabavljalne zadrage. Opozarjamo na izredni občni zbor »Nabavljalne zadrage javnih nameščencev in vpokojencev« v Ljubljani, ki se bo vršil dne 27. aprila 1922 ob 20. uri v dvorani »Mestnega doma«.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se bo vršila prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 26. aprila t. l. ob 20. v veliki dvorani »Mestnega doma«. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritlično desno.

Maribor.

Odbor Mariborskega ženskega društva se obrača do vse javnosti za prispevke, ki se bodo uporabili za zgradbo otroške bolnice.

Kaj znore varčevanje? Po prevratu je bil češki finančni minister dr. Rašín. Ta mož velja med Čehi za enega prvih poznavalcev narodnega gospodarstva. Na nekem shodu je povedal strmečim poslušalcem sledeče: »Prijetelji, vsakemu človeku, ki kupi v današnjih časih le eno pomarančo, bi morala država postaviti jeroba...« Kaj je hotel s tem povedati? Reči je hotel, da moramo svoje izdatke do skrajnosti omejiti, kupovati le resnično potrebne stvari, postaviti celo življenje na sistem varčevanja, a ne razsipanja. Reči pa je hotel tudi, da kupujemo le ono robo, ki zraste na naših lastnih njivah, ki se izdeluje pri nas doma in ne v tujih državah. Ali so ga Čehi razumeli? Da, pa še kako! Zato pa stoji danes češka krona napram naši kakor 1 napram 6. To je uspeh varčevanja. Poglejmo s drugimi, ali mar nimamo tudi mi v svojih izdatkih »pomaranč« in še več vrst »pomaranč«, ki nas pritiskajo k tlom? Poglej, sodružica gospodinja, ali so tvoji izdatki res nujno neobhodno potrebni, li ni v njih »pomaranč«? O čisto gotovo. Opušimo take izdatke, in če znašajo le en dinar mesečno, pa jih nalagajmo v svojo združno gospodarstvo. Konsumno društvo za Slovenijo ima danes skoro 20.000 članov, leto pa ima 52 tednov. Izračunaj, prijatelj, koliko kronic dobi na leto, če vloži vsak član tedensko le 4 K. Poznaš

številko. Letno znaša to 4.160.000 kron. Ali naj varčujemo? Varčujmo!!

Dopisi.

Trbovlje. (Zahvala.) Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem darovalcem, kateri so mi naklonjeno vsoto v znesku 1900 kron darovali za venec mojega smrtno ponesrečenega sina Štefana Pajerja dne 14. aprila. Zahvaljujem se tudi za naklonjenost obratovodju gosp. Bredenbecku na Doberni kakortudi nabiralcema sohr. Kolšku in N. N., katera sta se potrudila za to delo. — Zahvaljujem se tudi vsem spremljevalcem k zadnjemu počitku ter izrekam vsem najlepšo zahvalo. — Anton Pajer, Loke 237. — Opomba: Ker je bilo prepozno, da bi se venec kupil, se mu napravi nagrobni spomenik.

= Revolucija, ki ne bo dolgo trajala. Od vseh strani prihajajo vesti, da se je naša valuta precej dvignila. V Zürichu, kjer se je naša valuta neprestano borila z 1.50—1.60, je poskočila v soboto, dne 22. aprila na 2. Če bo še napredovala, ali se vsaj na tem mestu nekaj časa vzdržala, je druga stvar.

= Žitni trg. (Zagreb, 22. aprila.) Kilogram pšenice 4.15—4.25 Din, kg koruze 3—3.25 Din, kg rži 3.42—3.52 Din, kg ječmena 3—3.12 Din, kg ovsa 3—3.15 Din, kg moke (štev. 0) 6.08—6.25 Din, kg otrobov 2.10—2.32 Din.

= Brodarski material osvobojen uvozne carine. Finančno ministrstvo je odredilo, da so vsi tisti predmeti prosti uvozne carine, ki se rabijo za brodarstvo in za tehnično opremo ladij, toda le tisti, ki se pri nas ne izdelujejo.

= »Petovia«, usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj, je imela svoj I. redni občni zbor dne 19. t. m. v prostorih Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, kjer ima svoj sedež. Iz poslovnega poročila je posneti, da se to novo podjetje povsem lepo razvija. V prvem poslovnem letu se je razširila usnjarna za vegetabilno strojenje, uredila se je moderna tovarna za kromovo strojenje, tovarna za čevlje, oddelek za izdelovanje gamaš, torbic in fine galanterije. Že v prvem letu je podjetje napredovalo tako, da je moglo prevzeti veliko dobavo čevljev za našo vojsko. Izdelki gamašnega in galanterijskega oddelka so že dobro uvedeni v celi državi. Podjetje, ki je v začetku leta 1921. dajalo zaslužek 183 delavcem, je imelo koncem leta 1921. zaposlenih že 406 delavcev. Tovarna za čevlje je urejena za dnevno produkcijo do 1000 parov, tovarna za usnje more strojiti letno do 150 vagonov velikih kož, kromova strojarna do 150.000 drobnih kož; gamašni oddelek izdeluje letno čez 20.000 parov gamaš. Tako je tej domači industriji zagotovljena podlaga za nadaljni razvoj. Po dotaciji rezervnega sklada, ustanovitve podpornega fonda za uslužbence in zakonitih odpisov so sklenili, izplačati delničarjem 6% dividendo, to je 24 K za vsako delnico.

= Pred povišanjem monopolske takse za sladkor. V upravi državnih monopolov se razpravlja o vprašanju povišanja monopolske takse na sladkor. Po dosedaj stavljenih predlogih bi se imela taksa povišati za 100 odstotkov.

Po svetu.

— V letu 2000. Še 78 let, in pisali bomo leto 2000. Statistika izkazuje, da od sedmih novorojenčkov eden navadno do-

Živi 78. leto. V mestih in po deželi celega sveta je torej precej mladih ljudi, ki utegnejo doživeti leto 2000., ki ima za odrasle danes poseben mističen sijaj. Kakšno bo leto 2000? Leto 1000 je značilo svetovno paniko, leto 2000 pa bo apoteoza napredka. V 78. letih bodo čudesa današnje dobe le še otroške igrače. Naša pomorska in naša zračna vozila, ki so bila še v nedavni dobi Julesa Vernea sanje in utopije, dobo do leta 2000 brez dvoma tehnično že tako izboljšana in izpopolnjena, da bodo celemu svetu služila kot udobno prometno sredstvo, če jih dotelej ne bodo že izpodrinile še praktičnejše in boljše iznajdbe. Naše lokomotive bodo leta 2000 ravno tako nemoderne, kakor so danes stari poštni vozovi naših prednikov. Vlake bo gonila le elektrika. Stroji vseh tovarn bodo imeli le električen pogon. Človek bližnje dobe bo izkoristil vse vodne sile sveta, najbrže tudi moč vetra, brezdvomno pa silo plime in oseke, zanj in izkoristil bo tudi elektriko, ki se nahaja v zraku. Neki angleški učenjak je prepričan, da se bo v doglednem času izdelovalo pohištvo iz niklja sorodne kovine, ki bo tako lahka, da bo vsakdo lahko premaknil veliko omaro, kakor premikamo danes navadne stole, in ta kovina bo tako cenena, da bo nabava takega pohištva omogočena najširšim slojem; v higijeničnem oziru pa bo tako pohištvo odgovarjalo najdalekosežnejšim zahtevam. V stanovanjih bo vse električno: kuhinja, kuhalni aparati, snajenje posode, človeško ročno delo bo omejeno na minimum. O kaki poselski krizi ne bo govora. Neki ameriški zalagatelj napoveduje tudi velik

preobrat v opremini knjig. Listi bodo niklasti ter tako lahki in tanki, da bo posamezen zvezek lahko obsegal po 30.000 strani. Neki ameriški tovarnar je prepričan, da dobimo kmalu stroj, ki bo z elektriko točno reguliran pomeiril obleko, jo sešil in prišil tudi gumbe. Ako smemo verjeti statistiki in če se bo prebivalstvo velikih mest množilo v isti meri kakor doslej, bo leta 2000 mel London 14 milijonov prebivalcev, ravno tako tudi New York, Pariz pa 9 milijonov. Tudi Ljubljana bo dotlej daleč preskočila število 200.000. Ceste bodo tlakovane z novodobno nikljasto kovino, ker bo ta kovina zelo trpežna ter se bo vsled njene gibčnosti bistveno omejil cestni ropot. Zrak v velikih mestih bo čistejši in boljši, dima ne bodo več poznali. Premog bo izgubil svoj pomen in svojo važnost. To pa je le napredek, katerega že lahko predvidevamo. Brez dvoma pa se bo pojavil napredek tudi na poljih, ki danes še niso predmet učenjanskega oziroma ljudskega proučevanja. To velja zlasti za socializem, ki bo takrat štel že več sto milijonov vernikov.

Gospodarstvo.

= Cene žita v Nemški Avstriji. (Dunaj, 19. aprila.) Kilogram pšenice 440 do 460 n. a. K (t. j. 4.40—4.60 Din), kg koruze 325—335 n. a. K (t. j. 3.25—3.35 Din), kg ječmena 320—375 n. a. K (t. j. 3.20 do 3.75 Din), kg ovsu 308 n. a. K (t. j. 3.08 Din), kg moke (štev. 0) 650—665 n. a. K (t. j. naših 6.50—6.65 Din).

= Na Poljskem povišali ceno premogu. Dombrowski in gornjeślazijski polj-

ski rudokopi so povišali s 1. aprila cene izvoznemu premogu za 20%.

UTRINKA.

Največja sila, ki jo delavec lahko poseduje in z njo odločuje, je njegovo število. To število pa je sila šele tedaj, če je organizirana politično in gospodarsko.

Biti so časi, ko je učila rimsko-katoliška cerkev: Moli in delaj! Pozneje, ko je dobila cerkev posvetno moč in volive na dvorih, je učila: Moli in ubijaj! Od takrat je vedno v službi monarhizma, reakcije, izkoriščanja in ignorance.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SMODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITO.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana. d. z o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64.

Brzjavni: MERAKL, Ljubljana.

Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode. „MERAKL“, Linoleum lak za pode. „MERAKL“, Emajlni lak. „MERAKL“, Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

NAKUPOVALNA ZADRUGA

P. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki
vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
blago, spirituose, mast, slanina, mesni
izdelki.

Izvoz

Telefon 336. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.

Čekovni račun štev. 10.473.

Več
tesarjev in tesarskih
predelavcev

sprejme takoj

Ivan Zakotnik,
mestni tesarski mojster,
parna žaga, Ljubljana, Dunajska
cesta 46.

Prvovrstni

strojniki in železostrugarji

se sprejmejo v stalno nameščenje.

„Strojna tovarna in livarna“ J. Kulhavy,
Hercegovac, Hrvatsko.

Prodajam takoj
5000 kg lepega sena.

Cena po dogovoru.

Jos. Košir,
Golzd pri Trzinu.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.201.82.

Društveni delež K 17.103.71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2.963.093.48. Delež znaša K 100.—.

Član postane lahko vsak.